

AINGIRA KUMAK

Egilleak: Umientzako antzerkia.

URRE.—Amonatxo zaar bat irudituko dabena.

MANU
KELE
PAUL
BEGO
GOZO } Amanogaz bizi diran neska mutil umezurtzak.

KAKU.—Erriko zaindari edo aguazilla.

YHON.
KETY } Pelikula egilleak.

Gaurko denporetan.

Etxe zaar, Traketz eta erdi utseko sukaldia.

I IRUDIA

URRE, MANU, KELE eta PAUL

MANU.—(*Asarre.*) Kendu alkondara ori.

KELE.—Zegaitik?

MANU.—Neuria dalako.

KELE.—Guzurra.

MANU.—Guzurra dala?

KELE.—Ez da zuria, Paul'ena baño.

MANU.—Esaten dozulako be! Kentzeko esan dautzut.

PAUL.—Amuma, neuria ez da ba?

URRE.—Danona, txotxo, danona.

KELE.—Orrela, neuria be bai, ez?

URRE.—Pobrien kontuak olaxe dira. Al dan moduan konpondu bear.

PAUL.—Neuk erabilli neban atzo.

MANU.—Ta zer? Baita nik zure prakak, eta zure jertza, ta zure abar-ketak. Ta zer? Niriak dira? Niriak bez ta ezta zuriak be. Etxe-kuak baiño.

URRE.—Txotxo, noiz ikasi bear dozue alkarren maitasunez biziten, anai lez alkar artzen?

KELE.—Beti-beti beorrek euki nai izaten dau errazoia.

MANU.—Ta zuk nai dozuna egin. Ez? Eztozu ba zeuriagaz urtengo. Ezta, ezta... Eztozu urtengo.

(*Alkondaratik tengadaka diardula apurtu egiten dautsa.*)

KELE.—Ikusten, amuma, ikusten?

URRE.—Aitaren... Orain amumarentzako biarra, ezta? Beti bardin. Egun guztiak zuen txatalak konpontzen.

MANU.—Nai ta ez dot egin.

KELE.—(*Asarre.*) Ezetz?

URRE.—Manu...!

MANU.—Ba daki naita ez dodala egin ta zegaitik dabil niri kolpe egiten?

URRE.—Ba dakit. Baña zure zatarkeriak eta gaiztakeriak beti ekarten dabe olako zerbait.

KELE.—(*Asarretuta, alkondaria kendu ta MANU'ri botaten dautsa.*)

Or, orain, zeuretzat. Baña niri ez geiago eskatu ikomelaturik. Alperrik ez eskatu.

MANU.—Nai be ez nik zurerik.

KELE.—Ikusiko dogu.

URRE.—Jesus...! Jesus! Zer esango dabe orrela ikusten zaituenak? Gure auzokuak zer esango dabe?

PAUL.—Amuma, eztakizu? Eztakizu? Gaur Manu eskola igesi ibilli da. Egia da. Benetan.

URRE.—E? Benetan?

MANU.—Nai dozuz tollanak artu min laban orrek?

URRE.—Ia, ia esaten dozulako be gero. Zeuk oraindik errazoia? Zegaitik ez zara jua eskolara? (MANU, *musturak ipiñita, ixilik.*) Esan, zegaitik ez zara jua?

PAUL.—Arrabal txikiñian ibilli da. Neuk ikusi dot. Egia. Benetan. Neuk ikusi.

MANU.—A lapiko exiki! Atrapauko zaitut kalia. Ikusiko dozu, ikusi. Amak be ez zaitu libratuko ba.

URRE.—Zelako lotsagabekeriak dira orreik, Manu? Ezin dautsazu baketan laga ilda dagon ama gaixoari? Beste bein egingo dozu olakorik?

MANU.—(*Betozkoz, makur, ezezko kiñua egiten dau.*)

URRE.—Belauniko jarri ta egin parkatu jauna, anaiari, olako gaiztua izan barik. Eztakizu mutil gaiztuak gantzeruen lagunak izaten dirala?

KELE.—Amuma, Patxi be gaiztua izan zalako, aitzetan bera jausi zan, ezta?

MANU.—A, lantzoia! Ori be bai? Txirrist egin ta laprastadaka jaus- ten diranak be gaiztuak izaten diralakuan? Ori be sinistu, ori be?

KELE.—(MANU'ri eskua luzatuaz, parkamena eskatzeko kurutzeta egi- ñaz.) Ala ba, egin parkatu jauna.

MANU.—(*Destañez.*) Zeñeri? Zuri?

KELE.—Ikusten, amuma? Ez dau egin nai.

MANU.—(*Parkatu jauna egiterakuan, maltzurkeriz txitximurka egi- ten dautsa.*)

KELE.—Ai! (*Asarre.*) Orrek ez dau balio!

URRE.—Manu!

MANU.—(*Parkatu jauna ondo egitean, KELE'k eskua jaso ta zudu- rrian joten dau.*) Ikusiko dozu, ikusi!

URRE.—Geldi! Naiku da! Zegaitik ez zarie ibilten alkarregaz jokuan- edo, ikusi-makusika-edo, beti beti alkarri txonpinka ibilli barik?

KELE.—Onegaz? Tranpak egiteko?

MANU.—Zeñek?

PAUL.—Estreiñia bestela be!

KELE.—Neu lenen.

MANU.—Neu naz zaarrena.

PAUL.—Baita ni gaztiena. Ikusi makusi.

KELE.—Zu lenen? Guzurretan ibiltzeko?

PAUL.—Ez. Benetan. Bene-benetan. Ikusi-makusi.

MANU.—Zer ikusi?

PAUL.—Ikusten dot, ikusten dot... *Ma*. Edo ez. *Le*.

KELE.—Ikusten ointxe be? Zer da, *ma* edo *le*?

PAUL.—*Le*.

MANU.—Lepua.

PAUL.—Ez.

KELE.—Lepanto.

PAUL.—Ez.

MANU.—Lefante.

PAUL.—Lefante? Elefante esaten da. Ze kakote da berau?

MANU.—Lemia.

KELE.—Lekia.

PAUL.—Lekia? Ori zer da ba?

MANU.—Eztakizu lekia zer dan? Botilletan egoten dan ura garbiketak egitek.

KELE.—Ori lixibia izaten da. Nik lekia esan dot. Indarrak eta eukiten dabe azala. Babak-eta eukiten daben azala.

PAUL.—Ez.

MANU.—Le... le... Lesteko aizia.

KELE.—Aizia ikusi egiten da ala?

PAUL.—Aize bolarak ez dira ikusten?

MANU.—Zudurreko kandelak be ikusi egiten dira ta... kandelak izaten dira?

KELE.—Le... le...

MANU.—Le... lebatza!

PAUL.—Ikusten?

MANU.—Le... le...

PAUL.—Esango dot?

MANU.—Le... le... Lekeitio.

KELE.—Le... leloia!

PAUL.—Ezin? Ezin?

MANU.—Zer da ba?

PAUL.—Igarri... igarri...

KELE.—Ointxe be tranpetan dabil au, amuma!

MANU.—Le... le...

KELE.—Esan nigaitik.

PAUL.—Esango dot, amuma?

URRE.—Onezkero...

PAUL.—Lapak.

MANU.—(*Bizi bizi.*) Emoten ba dautsut gero... Lapak *le*'gaz asten da?

PAUL.—Ez da elegaz asten?

KELE.—Baña zuk *le* esan dozu, *le*.

PAUL.—Leoirik ikusi dozu iñoiz, amuma?

URRE.—Bai orruka be.

PAUL.—Askotan?

URRE.—Birritan bai beintzat.

KELE.—Nun?

URRE.—Zirku bat etorri zan uda baten errira.

PAUL.—Leoi ta guzti?

URRE.—Lau bai, gitxienez.

PAUL.—Andiak?

URRE.—Burdiñazko kaiol andietan sartuta!

PAUL.—Ene! Ta bildurtu be ez?

URRE.—Mutiltxoak pozik juaten ziran eurak ikusten. Ogi zatiak eruaten eutsezan, arrain azurrak eta buruak, okela ondakiñak. Ta leoiak, bota ala, iruntsi.

MANU.—Zelan emoten eutsezan ba?

URRE.—Makilla luzien puntetan.

KELE.—Tengadarik ez eutsen egiten?

URRE.—Bai makillak brintzatu be!

MANU.—Orain zegaitik ez dabe ekarten leoirik?

URRE.—Zetarako? Iru mutiltxo urreratu ziran bein.

PAUL.—Ni lako txikiak?

URRE.—Ba... ortxe ta ementxe.

PAUL.—Ta?

URRE.—Jolasean ebiltzan, arri txikiak eta apurrak leoei botaten.

MANU.—Ta leoiak geldi?

URRE.—Orruka, amorruz. Pozik ebiltzen mutiltxoak. Bitsetan, leoiak zirikatzen.

KELE.—Ta arriekin jo egiten zituen?

URRE.—Jo ta bizitu. Zoratu eragin. Amorratzen ipiñi. Ta bein...

PAUL.—Zer, amuma, zer?

URRE.—Txirrist egin eban mutiltxo batek. Arria botatean, gorpuzaren indarrez, laprast. Burdiñazko kaiola ondora jausi zan. Jausi ta batera leorik andienak erpakin ten egin eutsan, ten, bere albora.

KELE.—Zelan ten?

URRE.—Burdiña artetik.

PAUL.—Il egin eben?

KELE.—Erpa bakarragaz?

URRE.—Ango ikara, txiliotsa, estutasuna!

MANU.—Nun egozan ba leoien zaintzalleak?

PAUL.—Domatzallerik ez euken?

URRE.—Leoi zaintzallea agertu zan bixkor. Tiroka asi zan, baña leoia gero ta itsuago, ez egoan umetxoari lagateko. Erpakin arpegi guztia urratu ta bere odola mixkaten itsu-itsu ebillan.

KELE.—Ta ikusten egozanak ez eben ezer agiten?

PAUL.—Zeu urreratu ziñan, ala?

URRE.—Estutu ziran danak. Didarrez eta negarrez egozan. A zan estutasuna! Zaintzallea beretik urtenda ebillan, irizil luze bategaz eta latiuagaz jo ta jo kaiolako burdiñak... Leoia orruka atzeratu zanian, mutil txikiak ez eukan zudurrik, ez begirik, ez arpegiko narrurik... Odol utsa zan. (*Ixilunea.*) Itzala da, ez Paul?

PAUL.—Korapillua egin yat eztarrian.

URRE.—Ez estutu, mutil. Emen ez da jazoten Jaungoikuak nai dabe-
na baiño-ta. Egun aretan be... Aingerutxuak nai izaten ditue
zeruetan mutil urduri eta zirikalariak be.

MANU.—Nungua zan mutilla?

URRE.—Nungua? Gaur bizi izan ba litz, zuen osaba izango zan.
Zuen osaba Miel...

II IRUDIA

URRE, MANU, KELE, PAUL, BEGO eta GOZO

(BEGO eta GOZO agertzen dira. BEGO busti busti eginda dator. Ezin dau berbarik egin. Negarrez eta sispuruz betetik jardungo da. Atian agertzen diranean, lenengotan GOZO lotsakor dator, baña gero guzurril ezin biribilduta igarriko da.)

KELE.—Ene! Ikusten?

MANU.—Uretara jausi, segurutik.

GOZO.—Eztakizu, amuma?

URRE.—Ze jazoten da?

GOZO.—Ondartzan ebillan eta...

KELE.—Ondartzan? Ba! Sinistu nai dabenak!

URRE.—Ez dautzuet beti esaten ara ez juateko?

GOZO.—Ondartzan ebillan, eta...

URRE.—Zenbat bidar entzun biar dozue ori? Zelako itxura eta egoe-
ra da ori.

GOZO.—Ondartzan ebillan, eta...

URRE.—Merezi zenduke goitik bera ebagi-ebagi egitea.

KELE.—Nik ori egin ba neu...

GOZO.—Ondartzan ebillan, eta...

URRE.—Ondartzan bakarrik?

GOZO.—Ibon'ek eta lagunak ura bota dautse.

(KELE eta PAUL kanpora juaten dira, BEGO'ri irrika.)

III IRUDIA

URRE, MANU, PAUL, BEGO eta GOZO

GOZO.—Benetan ura bota dautse.

URRE.—Ez baketan laga ba zeuntse.

BEGO.—(*Zotinka.*) Nik... nik... nik ez dausat... nik... nik... nik ez.
 MANU.—Gaur ez, baña atzo ez ziñan ibilli?
 BEGO.—Gaur ez... gaur ez beintzat. Atzo bai, baña gaur... ez...
 URRE.—Ez dautzut beti esaten mutillekin ez ibilteko?
 GOZO.—Gu geldi geldi gebizen.
 URRE.—Zeintzuk dira mutillok?
 MANU.—Postura, zerbait egin dautsazuela.
 GOZO.—Eurak asi dira.
 BEGO.—Kirrixka bat euken ta guk kendu dautsagulako eurak asi dira.
 MANU.—Jakingo dot.
 URRE.—Aitiaren... Zer jantziko dautzugu orain? Gure etxian zer dagola uste dozue?
 BEGO.—Otzak ilten nago.
 URRE.—Egongo ez zara ba, burutik biatzetara bustita zatoz da?
 MANU.—Ortxe dago, amuma, gure alkondaria.
 BEGO.—Mutillen alkondaria neuk jantzi? Danok burle egiteko?
 URRE.—Nundik asi be... Erantsi erropok eta sartu zaite oian ta egon antxe sikatu artian. (BEGO *eta* GOZO *juaten dira. Batetik bestera dabil* URRE, *tarteak arakatuten, erroparen bat billatu naiean.*)
 Oneik umiok...! Nerbixuak be etenda lagaten dautsez bateri.

IV IRUDIA

URRE, MANU, KELE *eta* PAUL

(KELE *eta* PAUL *agertzen dira, jantzi batsuk dakarrezala.*)

KELE.—Politak dira, ez, amuma?
 PAUL.—Erregalo emon dauskuez, erregalo.
 URRE.—Zeñek?
 KELE.—Eztakizu? Doate dendariak. Eztakizu bere errekaduak egiten ibilten nazala?
 PAUL.—Erregalo, amuma, benetan, erregalo.
 URRE.—Ta?
 KELE.—Ikusi dau Bego negarrez etorten.
 PAUL.—Balio dabe, ezta?
 MANU.—Esaten juango ziñen zuek, kontaten.
 KELE.—Gu esaten?
 MANU.—Ez dautzuet igarri? Ez? Atzaparra mixkaten nagolakuan?
 PAUL.—Gu esaten? Ez. Ez da ala, Kele? Berak ez dausku emon ba?
 KELE.—Ondo ba daukaz arrotuta ibilliko da. Danok baño dotoreago.

PAUL.—Andereñuak, maistriak pentsatuko dau aberastu egin gareala etxian.

URRE.—(*Jantziak ikusiaz.*) Ia... ia... Jaungoiko maitia! Oneik neska gangarrok lotsatuta laga bear gaitue, lotsatuta...

KELE.—Ta ba dakizu? Arek esan dau zuri ez kontateko, baña...

PAUL.—Ez esateko esan dau.

MANU.—Zer?

KELE.—Molla gañetik uretara jausi dala.

URRE.—E?

KELE.—Bai, amuma, ez esan kontatu dautzudanik, e?

(URRE *neskaen gelara juaten da.*)

V IRUDIA

MANU, KELE eta PAUL

PAUL.—Esan dabe noiz ittoko ibilli dala.

MANU.—Olako arin ittoten dalakuan?

KELE.—Ezetz? Aitona be itto zan ba.

MANU.—Itxasuan. Ta igarian ez ekialako.

PAUL.—Ba ekian.

MANU.—Zeñek esan dau?

PAUL.—Amumari itanduko dautsagu gero.

MANU.—Neuk dakit ez ekiala.

KELE.—Dana dakizula pentsatu!

MANU.—Zuk baiño geiago bai beintzat.

KELE.—Zuk?

PAUL.—Saustan ba dakizu nun dagon?

KELE.—Saustan? Kirten! Saturran!

MANU.—Ene! Saustan eta Saturran bat diralakoan?

KELE.—Zu etzara Saustan'en iñoiz izan.

MANU.—Ezta zeu be Sankeolimon.

KELE.—Ara txis egiten dabenak bakarriak eruaten dituelako. Ez da egia?

MANU.—Irri egitearren esaten dozu ori.

KELE.—Tres mayuskularik egiten be eztakizu zuk.

MANU.—Ez da maixuak be.

KELE.—Jakín ez?

PAUL.—Maixuak jakín ez?

MANU.—Zelan egiten da ba?

KELE.—Asiera ta buztena biribil-biribil eginda.

MANU.—Ori be sinistu, txo?

PAUL.—Ta Malaga ba dakizu nun dagon?

MANU.—Jakín ez? Itxas ertzean. Barra egalean.

PAUL.—Nungo barran?

MANU.—Ondarruko barran.

KELE.—Mozolo! Malaga mapan dago.

PAUL.—Zereko papan. Eztakizu andrak eguzkia artzen nun egoten diran, barran?

VI IRUDIA

MANU, KELE, PAUL, URRE, BEGO eta GOZO

(URRE, BEGO eta GOZO agertzen dira.)

URRE.—Sikatu egizu ondo ondo burua. Ondo gero.

(BEGO, GOZO'k lagunduta, burua sikatzen ibilliko da.)

PAUL.—Amuma, gure aititak ba egian igarian?

URRE.—Pixkat. Ez asko asko.

PAUL.—Entzuten?

KELE.—Gure aitita zelakua zan?

URRE.—Ez andi ta ez txiki.

KELE.—Argala?

URRE.—Totolo.

PAUL.—Zuri? Baltz?

URRE.—Ez zuri ta ez baltz. Mariñelen koloreko. Neguan illun, atuntsuan gorrixka. Ule ta bizarra be urre koloreko.

KELE.—Arrantzale ona izango zan, ez?

URRE.—Bestien antzeko.

MANU.—Ixurdetan eta ibiltan zan?

URRE.—Ixurdetan ain zuzen be, ez. Ixurdei laga egin bear yakoe arraiñak ataraten. Atunetan, zimarroieta, antxoatan, berdeletan...

PAUL.—Ona zan?

URRE.—Okerrik ez neutsan ezagutu. Baiña, txotxo, zetarako orrenbeste jakin gura?

BEGO.—Sikatu dot, amuma.

URRE.—Beste bein ibiltan ba zara...

MANU.—Ori? Beti mutillei burletan ibiltan da.

BEGO.—Ez da egia.

PAUL.—Ezet? Ta gero... negar ta negar egiten be eziñen ibilli atzo bertan?

URRE.—Negarra? Berak ikusiko dau. Len be gurian negarra obeto dago, kaletik malkorik ekarri barik.

GOZO.—Origaitik ibilten zara beti baltzez jantzita?

URRE.—Origaitik? Alarguna naizelako.

GOZO.—Alargun izatea, zer da ba?

URRE.—Bakarrik gelditzea.

PAUL.—Orrela dala orain etzara alargun.

URRE.—Zegaitik ez?

PAUL.—Geu be emen gagoz, eta...

URRE.—Baña laguna falta, senarra falta.

BEGO.—Ni laguna baño geiago naz, ez?

MANU.—Izan ez? Inpernuko barrabasa zu.

BEGO.—Entzuten, amuma?

PAUL.—Ta Martintxu be alarguna izango da? Gaiztuago da...

URRE.—Batek ba daki.

KELE.—Eta Kospa be alarguna da?

MANU.—Eztakizu Pello'neko ama dana? Ama izan eta alarguna?

PAUL.—Ori jakiteko aiña pospororik be eztaukazu buruan?

KELE.—Asko esan, zera, kofradixako lendakaria zara zu bestela be-ta.

GOZO.—Ta zegaitik, amuma, beti beti baltzez jantzita ibilten dara?

URRE.—Ezaugarri bat. Oitura bat. Zerbaiten utsunea, illuntasuna agertzeko.

KELE.—Orregaz agertu nai dozu aitita maite zendula, ez?

URRE.—Zeñek ez?

PAUL.—Eta, amumatxo, alargunei bizarrak urteten dautse okotsean?

URRE.—Alargunei eta alargun ez diranei.

PAUL.—Ollo kakagaz igortziten dozue, ala?

URRE.—Nok esan dautzue ori, Paul?

PAUL.—Neuk ikusi neban atzo Peru, igortzi ta igortzi.

KELE.—Bai neuk be. Ta berak esaten eban bizarra ariñago urte-teko zala.

URRE.—Bakarrik ebillan?

PAUL.—Bai. Ni neuk be, Peru lako izatera eltzen naizenian, ori egin bear dot?

URRE.—Kontuz gero olako zikinkeriak egiteagaz.

PAUL.—Ta bizarrak urten ezik?

URRE.—Orren kezkarik ez artu, ez orixe.

KELE.—Ba eukan aititak bizarrak?

URRE.—Kirikixu batek baño sarratuago.

MANU.—Arek asto pekorotzagaz igortziko eban eta...

URRE.—Zeiñek esaten dautsuz olako gauzak, nok?
PAUL.—Eztakizu? Peru-ta, Ibon-eta, Patxitxu-ta, olakoxe kontuak
esaten ibiltzen dira beti.

(*Atea jotzen dabe.*)

BEGO.—Atea jotzen dabil norbait.

GOZO.—Bai zera be.

MANU.—Onek beti atearen bildurra eukiten dau.

(*Atea barriri.*)

BEGO.—Egia da edo ez? Eztozue entzuten?

MANU.—(*Giltzan zulotik ikusiaz.*) Aguazilla da. KAKU aguazilla.

PAUL.—Eskola igesi egin zendulako etorriko da. Edo uretara jausi
zarealako.

KELE.—Eta orain zer?

URRE.—(*Deika.*) Aurrera. Ai txotxo, orain izango dira kontuak.
Gaur be ba dakazue zuek garrazkeriren bat.

VII IRUDIA

MANU, KELE, PAUL, URRE, BEGO, GOZO, KAKU, YHON eta KETY

(KAKU aguazilla sartzen da YHON eta KETY zine egi-
lleak beragaz datozala. Sartu orduko KETY egal batetik eta
bestetik argazkiak ataraten ibilliko da. Umiak bildurrez
dira.)

KAKU.—(*Garratz.*) Mutil gaizto baten billa gatoz.

URRE.—Zein da ori?

KAKU.—Erritik okerrena.

URRE.—Gurean ain zuzen be? Emen?

KAKU.—Ementxe, bai, ementxe.

YHON.—(*Erreak gaitz esanaz.*) Barrabas txikiaren billa gatoz. Erri
onetako barrabas txikiaren billa, geugaz eruateko.

URRE.—Baña...

KAKU.—Eskola igesi ibiltzen dana. Ementxe ez dago?

URRE.—Beingoa parkatzen ez dakizue?

KAKU.—Leyoetako kristalak apurtzen dakiana.

MANU.—Nik eneban apurtu. Nik eneban apurtu. Nik arria bota neban, baña nireak ez eban jo.

KAKU.—Ixi! Toki guztietan arrika ibilten dana. Tiragomakin ibilten dana...

URRE.—Baña... eneban apurtu, amuma. Sinistu. Benetan esaten dot. Juramentu egitea nai? Nik eneban apurtu. Ni enitzan izan.

KAKU.—Danakin auskan ibilten dana, danoi geiago egin nairik.

KELE.—Neu naz, amuma, neu naz.

URRE.—Zeu, txotxo?

KELE.—Neu juango naz kartzelara, neu.

KAKU.—Zu ez... zu ez... Ori elitzake zuzena izango. Orrela ezin leike ezer parkatu. (MANU'ri jarraituaz.) Ori da, ori...

KETY.—Auxe, ez? Ba dauka itxura.

(Argazkia ataraten dauksa, baña MANU'k bere burua esku artean eskutaten dau.)

KAKU.—Ez eskutatu, gaizto ori, ez eskutatu.

MANU.—Geiago ez! Geiago ez!

KAKU.—Etorri onera. Aurreratu. (Eutsi ta YHON'eri erakutsiaz.) Atsegin? Ba dauka itxurarik?

YHON.—Esan leike baietz. Plantakoa da.

KETY.—Okerra da? Benetan?

KAKU.—Gaiztua? Piper miña bera.

URRE.—Ez ainbesteko. Edozein mutillen antzeko. Ba dago errian orrek baño geiago egiongo dabenak, azkenean gixajo orrek ordainduta be.

YHON.—Benetan barrabasa?

KAKU.—Ikusiko dozue.

YHON.—Orrela dala, ogei milla peseta.

URRE.—Zer? Ogei milla peseta? Zegaitik? Nundik atara? Etxe uts oneri begiratu ta ogei milla peseta? Komoda zarrik ikusten dozue gurean, urrez beteta egoteko itxurakorik?

KAKU.—Atara ez, Urre. Sartu, sartu.

URRE.—Baña guk ezin. Prakazarrek erosteko be eztaukagu ta ogei milla peseta gurian?

KAKU.—Naiago dabe prakazarrekin.

URRE.—Ogei milla peseta?

YHON.—Zer? Ez deritxo ondo? Ogetabost ba.

URRE.—Neu juango naz ointxe alkatiagana.

KAKU.—Baña etzaitetz itsutu. Alkatiak ez dauka onetan sartu bearrik.

URRE.—Ezetz? Ikusiko dogu.

YHON.—Ogetabost, ba, ogetabost.

- URRE.—Alargun zaar bateri zelan kendu leikez ogetabost milla peseta? Nundik atarateko? Obe biotza kendu bein.
- YHON.—Zer diño? Ez dala konforme? Ogetamar ba, baña zentimurik be ez geiugo.
- KAKU.—Ori da suertia, ori. Ume oker eta sapu oneik dirala ta eztirala. Ori da...
- URRE.—Neu iltea nai dozue? Orren billa zabize?
- KETY.—Ta zuri, berrogetamar.
- KELE.—Ze erru daukat nik? Nik ez dot ezer egin. Ni enaz ezetan sartu.
- KETY.—Orixegaitik. Egin ez dozulako.
- URRE.—Zoratuta al gabiz danok?
- YHON.—Ta zuri, amonatxo... Lenengoz musu bat, maitagarri zarea-lako, ta gero... eun milla peseta.
- URRE.—Auxe da lotsagabekeria! Jaunak, ezin dot sinistu. Nik ezin nei...
- KAKU.—Ori da suertia, ori.
- URRE.—Ondamendia! Betiko ondamendia! Zelako gauzak ekarten daukuzuz?
- KAKU.—Zinekuak! Zinekuak!
- URRE.—Ezin dot irunsi diñozuenik. Zenbat guzur darabiltzuez? Zer nai dozue nigandik? Esan egizue, bein esan!
- YHON.—Ez estutu, amonatxo. Nasai artu. Ez bildurtu. Pelikula egilliak gara, mundu guztian ikusten diran pelikulen egilleak.
- KETY.—Amonatxo baten estutasunak agertu nai doguz. Ume txikiz betetako amonatxo baten kezka ta burukomiñak.
- URRE.—Kezkak? Kezkak eta burukomiñak? Salduko dautzuedaz nai dozuezan aña. Baña besterik eztakit ezer.
- YHON.—Zer jakin ez?
- KETY.—Bizi guztian egin dozuna egiten jakin ez?
- URRE.—Ene ba! Nik ezer egin ez da dot!
- MANU.—Eztakizula ezer, amuma? Ez estutu. Neuk erakutsiko dautzut.
- URRE.—Zuk, txiki?
- KELE.—Charlot'ena egiten ba dakigu beintzat. Popeye be bai. Geu lakoxia da, a. Eztakizu?
- BEGO.—Ara, zu dotore dotore jantzi ta...
- YHON.—Ezelako ardurarik eta kezkarik ez artu. Konponduko gara.
- KETY.—Guk ez dautzugu eskatuko bizi guztian egin dezuna baño besterik. Mutiltxo oneik zaindu, eurei jaten emon, jantzi ta... eskola igesi egiten laga ez.
- URRE.—Nik ezin sinistu, baña, ezin sinistu... Parte txarrekuak ez ete dira eurok? Zein diabruk bialtzen ete daustaz niri, neure azken egunak garratzuten?

YHON.—Ai, andratxo. Iñok be ez ditu sinistuten pelikuletako gauzak.
URRE.—Ta zeñeri eskerrak emon bear dautsaguz alderdi onekuak
ba dira?

YHON.—Zeñeri? Noiz ittoko ibilli dana alabatxoari. Orduntxo jakin
dogu nor zarien ta zure illobak nortzuk diran. Ta azpaldi, ume
errukarren aldez egiteko asmotan gabiltzan pelikulia, ementxe
egin al izango dogu, zure illobatxuak erabilliaz.

KETY.—Propaganda edo zabalkunde pixkat egiten asi gaitezen, gertu
danok arretratu bat danok batean atarateko.

URRE.—Ain baldar?

YHON.—Bizi zarien lez, bardin bardin. Zenbat eta gordiñago, obeto.

PAUL.—Itxaron pixka baten.

KETY.—Nora zuaz?

PAUL.—Olo kaka egitera nua, bibotia urteteko.

MANU.—Tonto lapiko! Olako arin urtengo dautzulakoan?

KAKU.—Geldi errekontxo! Arrabal txikiñian zabizelakoan zagoze?

KETY.—Bibotia nai dozu?

PAUL.—Olgetan...

YHON.—Olo kaka baño erremedio obeagoa ta seguruagoa neuk emon-
go dautzut.

PAUL.—Asto pekorotza?

YHON.—Arto bizarra. Eztakizu? Begira... (*Patrikaratik bibote txiki
bat atara ta ipinten dautso.*) Pozik?

(*Danak berari barrezka.*)

PAUL.—Ta luze luze azten ba yat, zelan ebagi?

YHON.—Orain dotore zagoz, bai?

BEGO.—Ta gu? Olako itxusi?

GOZO.—Ori, ori! Ta gu?

KETY.—Noiz orain baño dotoreago?

KELE.—(*Arro.*) Txapela lagako daustazu, Kaku?

KAKU.—Erretratateko? (*Emoten dautsa.*) Ta bastoia?

MANU.—Ez asarretu, baña... Etzara gogoratzen egun baten, Zubizar
onduan, igari egiten gendulako, erropak zelan gorde zeunskuzun?

KAKU.—Ta?

KELE.—Bai? Ta egun aretan bastoiaren faltarik etzendun artu?

KAKU.—Demoniño demoniena? Zein zan ori? Zein zan nire bastoia
nik igarri barik gorde ebana?

MANU.—(*Egal batetik bastoia atara ondoren.*) Kaku! Ixi! Orain neuk
agintzen dot. Neuk daukadaz emen txapela ta bastoia!

(Argazkia ataraten dauksen bitartean, dan danak dotore ta alai, barre eragiten, kopletan diardue, onetan une barre-garri bat igaro eragiñaz.)

KELE.—Ze izen ipiñiko dautsazue gure pelikuliari?

KAKU.—Zuenari? Nik aginduko ba neu... Barrabasak!

YHON.—Ez, ez... Egokiago ez ete Txitxarro kumiak?

MANU.—(Arro arro, pregoia joten lez.) Alkate jaunaren aginduz adierazoten da... erri onetan egingo dan pelikuliak eruango daben izena, erri guztiaren borondatez izango dala... AINGIRA KUMIAK.

DANAK.—Ori! Ori! Ederto! AINGIRA KUMIAK!

A M A Y A .

* * *

OARRA.—Kanturako modua dagonetan, azkena kantuz emon lei, onetara:

*Bost anai arreba
beti ur ertzean,
batsutan eskolan,
igesi bestetan;
KAKU aguazillan
tollanak artzean,
estu ibilten gara
kale bazterretan.*

*Amuman kontseju
Kaku'ren tollanak,
maixuen alegin...
alperrik dan danak,
Aingira azi giñan,
kresalez buztita,
Aingira ilgo gara
beti, bai, AINGIRAK.*

